

Rapport fra den første kongressen om amazonisk sjamanisme i Iquitos, Peru, juli 2005

av Lasse V. Gundersen

Iquitos er verdens største by uten veiforbindelse, man kommer kun dit med båt eller fly.

To dager etter å ha ankommet Amazonas befinner jeg meg to mil utenfor denne byen, etter å ha gått to kilometer fra hovedveien mellom Iquitos og Nauta langs en stor sti opprinnelig åpnet av tømmerhoggere og svedjebrukere.

Gjennom trærne rundt meg skinner den nedadgående solen med sitt røde lys på den hvite sanden som sammen med et tynt lag av tropisk rødjord utgjør selve veien jeg setter mine spor på.

Gjemt mellom trærne finner jeg til slutt Don Guillermo Arevalos leir som en oase i oasen. Stier av hvit sand slynger seg som slanger mellom husene: seremonihytten, huset hans, spise- og sovehusene og de små hyttene der studentene og gjestene hans bor.

Denne kvelden vil han holde en medisineremoni sammen med sin sønn slik han gjør det nesten hver eneste dag, hvert eneste år. Medisinen han deler med verden er ayahwasca, kjent som renseren, regnskogens dronning og forfedrenes visdom i form av et planteekstrakt.

Vi samles i seremonihytten eller malocca som de kaller den her. En rund bygning av bambus, trestokker og palmeblader. Her er det folk fra hele verden: franske forskere med familie, kanadiske og amerikanske studenter, spanske og argentinske kunstnere, en svensk mor med sin syke datter og fire andre skandinaver, inkludert meg, som har kommet for å delta på kongressen om amazonisk sjamanisme for å lære mer om den tradisjonelle legekunsten bedrevet gjennom uminnelige tider og ved hjelp av de kloke planteåndene som regnskogen har fostret fram.

Don Guillermo er Shipibo-indianer og har lært Shipiboenes sjamankunster fra sin far og fra sine forfedre gjennom plantene. Han kommer opprinnelig et par dagsreiser med båt sørfra, hvor Shipiboenes stammeområder ligger omgitt av skog og vann langs den mektige Ucayali-elven som blir til Amazonas ved Iquitos. Han holder enkle seremonier slik de gjør det blant regnskogens urinnvånere. De helbredende galdresangene er åpningen, fokuset og avslutningen på ritualet.

En liten time etter å ha drukket av den bittersøte medisinen kjenner jeg at den tar tak i meg og bringer meg i kontakt med visjonene og åndeverdenen. Ayahuasca blir ofte omtalt med slangemetaforer, og jeg lærer raskt hvorfor når jeg møter Sachamama, den store ormen som hersker i mellomverdenes mektige regnskoger i form av en gigantisk anakonda. Med ett er Hun i rommet, slynger seg rundt Don Guillermo og ønsker å komme inn i meg og lege meg med sin medisin av primal skogskraft.

Hva annet kan jeg gjøre enn å slippe henne inn og igjennom? Å stritte imot eller bukke under for frykten vil være som å slippe inn smerten fra selveste helheimen. Slik er slangen, frånarormen som vil ete oss for vår egen skyld for å fri oss fra vår egen skyld. Jeg gir henne fritt leide og hun strømmer buktende igjennom meg, rommet og hele universet. Kraften sprenger alle konsepter og med ett er jeg fri. Fri for forvirrende fantasier og full av en fantastisk kraft. Hun tar meg dit hvor jeg alltid har vært. Bak glemselens port. Det blir en lang og lys natt.

Etter seremonien takker jeg Don Guillermo for hans nærvær og visdom og forteller om slangen. Han smiler sakte og sier at han også så slangen. Så forteller han historien om den nybryggede ayahuascaen vi drakk. Da den var ferdig dagen før delte han den med deltakerne på gårsdagens seremoni. Visjonene av slanger var også der den dagen. Sterke syner, sier han. På morgenen hviler det en anakonda utenfor seremonihytta og venter. Den franske forskeren

bekrefter dette. Han var der selv og så det. Forresten heter stedet mitt Espiritu de Anaconda, sier Don Guillermo mens han smiler sitt milde Shipibo-smil...

Iquitos er verdens største by uten veiforbindelse, man kommer kun dit med båt eller fly. Rundt 400,000 mennesker bor mer eller mindre urbant midt inne i skogen ved bredden av Itaya-elva, som renner sammen med Amazonas øst for byen. Byen ble bygget under gummi-boomen på begynnelsen av dette århundret fordi havgående lasteskip kunne reise dit på Amazonas fra Brasil, og den har derfor vært en smeltedigel av forskjellige folk og kulturer: Europeere, nordamerikanere, søramerikanere, afrikanere, asiater og indianske urinnvånere møttes her for å drive handel med det mangfoldet av produkter som regnskogen tilbyr.

De fleste menneskene i Iquitos i dag er fattige mestizoer, dvs. en blanding mellom lokale indianere og folk av vestlig avstamning. De lever for en stor del i hus som er flyter på en pram eller er bygd på høye påler i bydelen Belen, også kjent som Venice of the Amazon, selv om likheten er vanskelig å se bortsett fra vannet som omgir begge byene.

På grunn av mangel på vestlige leger på skogen, lærte nykommerne seg raskt å ta i bruk tradisjonelle, indianske sjamaniske metoder for healing og visdom, og de er i bruk den dag i dag blant store deler av befolkningen i området. Den utbredte bruken av plantemedisiner, og i sær det enteogene brygget kalt ayahuasca (fra Quechua-språket: åndenes eller forfedrenes liane), er det mest karakteristiske trekket ved den amazoniske sjamanismen. Kommunikasjonen med plantene og åndene skjer ved hjelp av galdresanger, kalt icaros. Bydelen Belen har et stort marked for urtemedisin og det er mange såkalte vegetalister (sjamaner som healer ved hjelp av plantemedisin) blant byens mestizo-befolkning, og det sies at rundt 10% av innbyggerne i Iquitos tar ayahuasca hver fredag. De drikker hovedsakelig for helbredelse, men eimen av trolldom bukter seg også i bakgrunnen som en dunkel drøm.

I denne byen samlet det seg altså i slutten av juli forskere, sjamaner, studenter, terapeuter, kunstnere og andre interesserte fra hele verden for å utforske den særegne amazoniske sjamanismen i fellesskap. Konferansen var strukturert som en vanlig vitenskapelig sammenkomst, men med den forskjellen at det også var lagt inn muligheter for å praktisere med lokale sjamaner annenhver dag. Dette gjorde at programmet ble både tett og intenst, men særdeles interaktivt.

Den første, tredje, femte og sjuende dagen møttes vi på et hotell der det ble forelest om de siste

forskningsresultater innenfor mange relevante fagområder som biokjemi, farmakologi, biologi, antropologi, medisin, språk og musikk.

Mange av de mest respekterte forskerne innen disse forskningsfeltene var tilstede, særlig fra USA og Peru, men også fra resten av kloden. Folk som Luis Luna, Dennis Mckenna, Francis Ayala, var blant navnene på talematerien. Mange av bidragene ble simultanoversatt til spansk eller engelsk avhengig av bidragholderens morsmål slik at alle kunne få glede av kunnskapen. Sjamanene fikk også ordet og bidro med sine sanger og sin visdom. Den andre, fjerde og sjette dagen fordelte vi oss blant lokale sjamaner og ble med disse til de holdt seremonier for å bli helbredet og lære om amazonisk sjamanisme i praksis.

Dette var med andre ord en slags blanding av en tradisjonell vitenskapelig konferanse og en spirituell/sjamanisk samling. Konseptet var bra, men det var en smule kaotisk til tider fordi dette var første gang noe slikt ble arrangert i Iquitos. Heldigvis var Alan Shoemaker, hans kone Mariella og teamet deres av lokale hjelpere profesjonelle arrangører som alltid klarte å løse problemene underveis.

Alan Shoemaker har også tatt initiativet til å stifte Perus første ayahuasca-kirke, kalt Soga Del Alma, delvis etter modell av brasilianske kirker som Santo Daime og Uniao de Vegetal, men med fokus på den tradisjonelle måten å bruke medisinen på. Soga Del Alma betyr «sjelens liane» på spansk og navnet referer selvfølgelig til ayahuasca-lianen og dens interaksjon med mennesket. Kirken er ment å være et samlingspunkt for utøvere av amazonisk sjamanisme fra hele verden og den er som sådan godkjent av peruvianske myndigheter som en lovlig religiøs organisasjon.

Soga Del Alma var også den formelle arrangøren av konferansen, og inntektene fra konferansen vil bli brukt til å bygge opp infrastruktur i området rundt Iquitos slik at medlemmer av kirken kan samles og praktisere i felleskap. Dette inkluderer blant annet et flott seremonilokale ved Itaya-elven som nesten var ferdig i sommer. Dette seremonihuset er rundt og bygd i tradisjonell indiansk stil av lokale tresorter med tak av palmeblader.

Alt i alt må jeg si at oppholdet i Iquitos og denne konferansen var en svært lærerik tid for meg,

selv om min spansk er svært mangelfull og jeg kun var der et par uker før og under konferansen. Oppholdet mitt ble derfor veldig intenst med sirkler hver eller annenhver dag, holdt av både lokale sjamaner og sjamaner fra nabolandene som også deltok på konferansen. En sann renselse i alle betydninger av ordet.

Fra Soga del Almas side ble også konferansen en ubetinget suksess, og de har allerede bestemt seg for å holde en tilsvarende sammenkomst til neste år med et utvidet program og enda mer rom for sjamanene som vi alle sammen dro dit for å lære av. Sjamansonens lesere er hermed invitert til neste års møte, og Ailo er i skrivende stund nettopp kommet hjem fra et besøk hos en lokal sjaman ved navn Don Pedro i leiren hans i jungelen utenfor Iquitos!